

Pilar 3 – Offentliggjøring av informasjon om kapital og risikoforhold

31. desember 2022 BJUGN SPAREBANK

INNHOLDSFORTEGNELSE

1.	Innledning og formål med dokumentet	2
2.	Konsolidering	2
3.	Kapitalkrav	2
3.1	Ansvarlig kapital og kapitalkrav	2
3.2	Bufferkrav	4
3.3	Uvektet kjernekapitalandel	4
4.	Kredittrisiko og motpartsrisiko	5
4.1	Definisjon misligholdte engasjement:	5
4.2	Metode for beregning av nedskrivninger	6
4.3	Engasjementer fordelt på engasjementstyper, typer av motparter og geografiske områder	6
4.4	Engasjementer fordelt på engasjementstyper og gjenstående løpetid	7
4.5	Mislighold, nedskrivninger og avsetninger på garantier	8
4.6	Endringer i nedskrivninger og avsetninger på garantier	8
4.7	Bruk av offisiell rating for kapitaldekningsformål	9
4.8	Engasjementsbeløp og bruk av sikkerheter m.v. ved fastsettelse av kapitalkrav	9
4.9	Sikkerhetsstilte eiendeler	10
4.10	Motpartsrisiko knyttet til derivater	10
5.	Egenkapitalposisjoner	10
6.	Renterisiko	11
7.	Styring og kontroll av risiko	12
7.1	Kredittrisiko	12
7.2	Likviditetsrisiko	12
7.3	Markedsrisiko	13
7.4	Operasjonell risiko	13
7.5	ICAAP og kapitalkrav	13

1. INNLEDNING OG FORMÅL MED DOKUMENTET

Formålet med dette dokumentet er å oppfylle kravene til offentliggjøring av finansiell informasjon etter åttende del av kapitalkravsforordningen (CRR (EU) 2013/575), jf. Forskrift om kapitalkrav og nasjonal tilpasning av CRR/CRD IV del XI. Alle tall i dokumentet er per 31. desember 2022 med mindre annet fremgår.

Banken benytter standardmetoden ved beregning av kapitalkrav for kredittrisiko. Dette innebærer at det brukes standardiserte myndighetsbestemte risikovekter ved beregning av kapitalkravet. For beregning av kapitalkrav for operasjonell risiko benyttes basismetoden som innebærer at kapitalkravet beregnes i forhold til inntekt siste tre år. Banken har ikke handelsportefølje og beregner derfor ikke kapitalkrav for markedsrisiko.

2. KONSOLIDERING

Tabellen nedenfor gir en oversikt over selskap hvor investeringen er fratrukket i ansvarlig kapital og selskap i konsernet som ikke er konsolidert og hvor investeringen ikke er fratrukket i ansvarlig kapital:

Selskaper hvor investeringen er fratrukket i ansvarlig kapital						
Navn	Ant. aksjer	Bokført verdi	Eierandel	Stemmerett	Kontor	Type virksomhet
Eika VBB AS	1.164	5.852	0,8 %	0,8 %	Oslo	Eie aksjer i Vipps

Selskaper som ikke er konsolidert og hvor investeringen heller ikke er fratrukket i ansvarlig kapital						
Navn	Ant. aksjer	Bokført verdi	Eierandel	Stemmerett	Kontor	Type virksomhet
Torra AS	2.500	3.270	100 %	100 %	Ørland	Næringsutvikling

Ingen av disse selskapene er konsolidert hverken regnskapsmessig eller kapitaldekningsmessig. For Torra AS er egenkapitalmetoden benyttet. Bokført verdi av aksjene i bankens balanse tilsvarer selskapets bokførte egenkapital pr. 31.12.2022.

Fra og med 01.01.2018 ble banken konsolidert med Eika Gruppen AS og Eika Boligkreditt AS kapitaldekningsmessig, men ikke regnskapsmessig. Konsolideringen skjer i forhold til bankens eierandel som pr. 31.12.2022 er 0,77 % i Eika Gruppen AS og 0,29 % i Eika Boligkreditt AS.

3. KAPITALKRAV

3.1 Ansvarlig kapital og kapitalkrav

Hele bankens ansvarlige kapital er opptjent egenkapital. Tabellen på neste side viser ansvarlig kapital og beregningsgrunnlag både for banken og konsolidert med Eika Gruppen AS og Eika Boligkreditt AS.

NOTE 4 - Kapitaldekning

Tall i tusen kroner	Morbank		Konsolidert kapitaldekning inkl. andel samarb.gruppe	
	2022	2021	2022	2021
Opptjent egenkapital	454.369	421.170	437.435	406.169
Overkursfond	0	0	21.880	15.420
Utjevningfond	0	0	0	0
Annen egenkapital	49.533	34.303	49.933	34.407
Egenkapitalbevis	0	0	4.270	2.828
Gavefond	3.428	2.905	3.428	2.905
Sum egenkapital	507.329	458.378	516.947	461.729
Immaterielle eiendeler	0	0	-260	-129
Fradrag for forsvarlig verdsetting	-492	-464	-600	-498
Fradrag i ren kjernekapital	-36.295	-13.413	-8.108	-6.797
Ren kjernekapital	470.542	444.501	507.979	454.305
Fondsobligasjoner	0	0	2.797	1.877
Fradrag i kjernekapital	0	0	0	0
Sum kjernekapital	470.542	444.501	510.775	456.182
Tilleggskapital - ansvarlig lån	0	0	3.333	2.358
Fradrag i tilleggskapital	0	0	0	0
Netto ansvarlig kapital	470.542	444.501	514.109	458.540
Eksponeeringskategori (vektet verdi)				
Stater				
Lokale og regionale myndigheter (herunder kommuner)	3.407	5.012	9.722	9.027
Offentlige eide foretak	0	0	0	0
Institusjoner	2.800	5.262	10.447	11.631
Foretak	166.860	106.170	172.023	111.605
Massemarked	0	0	17.839	12.390
Engasjementer med pantesikkerhet i eiendom	1.090.365	1.130.696	1.184.649	1.194.157
Forfalte engasjementer	19.528	18.470	20.198	18.960
Høyrisiko-engasjementer	38.518	56.705	38.518	56.705
Obligasjoner med fortrinnsrett	20.036	14.098	22.705	15.294
Fordring på institusjoner og foretak med kortsiktig rating	1.196	4.208	1.196	4.208
Andeler i verdipapirfond	44.411	60.464	45.091	61.065
Egenkapitalposisjoner	62.438	59.103	76.643	55.285
Øvrige engasjement	110.376	97.028	113.122	98.981
CVA-tillegg	0	0	4.164	4.345
Sum beregningsgrunnlag for kredittrisiko	1.559.936	1.557.218	1.716.317	1.653.653
Beregningsgrunnlag fra operasjonell risiko	174.564	165.169	181.250	170.613
Kapitalkrav med utgangspunkt i faste kostnader		0	2.051	1.574
Sum beregningsgrunnlag	1.734.499	1.722.387	1.899.618	1.825.840
Kapitaldekning i %	27,13 %	25,81 %	27,06 %	25,11 %
Kjernekapitaldekning	27,13 %	25,81 %	26,89 %	24,98 %
Ren kjernekapitaldekning i %	27,13 %	25,81 %	26,74 %	24,88 %
Uvektet kjernekapitalandel i %	13,28 %	12,72 %	12,89 %	12,10 %

Banken har blitt underlagt et Pilar 2-krav fra Finanstilsynet på 3,0 % fra 2017. I mars 2023 fikk banken endret dette til 2,30 % (hvorav 1,29% i ren kjernekapital og 1,73% i kjernekapital). I bankens ICAAP-beregninger pr. 31.12.2022 er Pilar 2-tillegget beregnet til 2,1 %. Bankens kapitalmål etter endringen i Pilar 2 - kravet på 16,3 % i ren kjernekapitaldekning og 20,8 % i kapitaldekning.

3.2 Bufferkrav

Banken har per 31.12.2022 følgende krav til ren kjernekapital:

Bufferkrav	2022	2021
Bevaringsbuffer (2,50 %)	43.362	43.060
Motsyklisk buffer (2,00 %) *	34.690	17.224
Systemrisikobuffer (3,00 %) **	52.035	51.672
Sum bufferkrav til ren kjernekapital	130.087	111.956
Minimumskrav til ren kjernekapital (4,50 %)	78.052	77.507
Pilar 2 - krav (3,00%)	52.035	51.672
Sum krav til ren kjernekapital	260.174	241.135
* 1,00 % pr. 31.12.2021 / Øker til 2,50 % fra 31.03.2023 ** Øker til 4,50 % fra 31.12.2023		

Banken har 470 millioner kroner i ren kjernekapital tilgjengelig til å dekke det kombinerte kapitalbufferkravet pr. 31.12.2022, noe som er 210 millioner kroner over kravet. Pr. 31.12.2021 var ren kjernekapital 203 millioner kroner over kravet.

3.3 Uvektet kjernekapitalandel

Uvektet kjernekapitalandel regnes ut fra beregnet kjernekapital, med og uten overgangsordninger, delt på engasjementsbeløp for balanseførte og ikke balanseførte poster og engasjementsbeløp for derivater og gjenkjøpsavtaler som ikke er balanseført. Ikke balanseførte poster blir justert for konverteringsfaktorer (iht i CRR artikkel 429, nr 10).

Uvektet kjernekapitalandel	2022	2021
Derivater: Fremtidig eksponering ved bruk av markedsverdimetoden	0	0
Poster utenom balansen med 10 % konverteringsfaktor (standardmetoden)	0	0
Poster utenom balansen med 20 % konverteringsfaktor (standardmetoden)	11.496	18.023
Poster utenom balansen med 50 % konverteringsfaktor (standardmetoden)	70.772	83.423
Poster utenom balansen med 100 % konverteringsfaktor (standardmetoden)	12.460	18.313
Øvrige eiendeler	3.483.318	3.387.290
(-) Regulatoriske justeringer i kjernekapital	-33.476	-13.413
(-) Regulatoriske justeringer i kjernekapital etter overgangsregler	-33.476	-13.413
Totalt eksponeringsbeløp	3.544.569	3.493.636
Totalt eksponeringsbeløp etter overgangsregler	3.544.569	3.493.636
Kapital		
Kjernekapital	470.542	444.501
Kjernekapital etter overgangsregler	470.542	444.501
Uvektet kjernekapitalandel		
Uvektet kjernekapitalandel	13,28 %	12,72 %
Uvektet kjernekapitalandel etter overgangsregler	13,28 %	12,72 %

4. KREDITTRISIKO OG MOTPARTSRISIKO

4.1 Definisjon misligholdte engasjement:

Mislighold foreligger når kunden ikke har betalt forfalt termin innen 90 dager etter forfall eller når overtrekk på rammekreditt ikke er innekket innen 90 dager etter at rammekreditten ble overtrukket.

Et engasjement anses å være tapsutsatt, selv om det ikke er misligholdt, når kundens økonomiske situasjon innebærer en sannsynlighet for at en allerede oppstått hendelse vil føre til et tap på et senere tidspunkt.

Finansforetakslovens § 13-14 sier at «Bankens avsetninger til dekning av tap skal på kort og lang sikt være forsvarlige, ut fra den samlede risiko for tap som må antas å knytte seg til bankens engasjementer. Banken skal ha retningslinjer for vurdering av behovet for avsetninger til dekning av tap på engasjementer som er misligholdt eller for øvrig antas å være tapsutsatte og av andre tap som følge av risiko som kan knytte seg til porteføljer av engasjementer til enhver tid.». Bjugn Sparebank har utarbeidet egne retningslinjer for nedskrivninger på utlån og garantier.

4.2 Metode for beregning av nedskrivninger

For engasjement i steg 1 og steg 2 er det i Eika Alliansen utviklet en modell som beregner nedskrivningsbehov per engasjement. Dette inkluderer utlån og benyttede og ubenyttede kredittrammer og garantier.

STEG 1

Ved førstegangs opprettelse av et engasjement, plasseres engasjementet i steg 1. Engasjementet forblir i steg 1, med mindre det ikke skjer en vesentlig økning i kredittrisikoen siden første gangs innregning. For alle engasjement i steg 1, skal det gjøres en modellberegnet tapsavsetning tilsvarende 12-måneders forventet tap.

STEG 2

Dersom kredittrisikoen for et engasjement eller gruppe av engasjement er ansett å ha økt vesentlig siden første gangs innregning, skal engasjementet plasseres i steg 2. Banken skal benytte modellen utviklet i Eika Alliansen som plasserer engasjement i steg 2 dersom risikoen er økt vesentlig. Modellen vil også plassere forbearance-markerte (markert for betalingslettelser) engasjement og engasjement med 30 dagers mislighold i steg 2.

For alle engasjement i steg 2 skal det gjøres en modellberegnet nedskrivning tilsvarende hele den forventede levetiden til engasjementet.

STEG 3

Engasjementer med objektive bevis på verdifall skal i henhold til IFRS 9 nedskrives i steg 3. Nedskrivninger i steg 3 skal manuelt beregnes av banken. Beregningen gjøres i en egen beregningsmodell i programmet «Loan Process». Objektive bevis på at et engasjement har verdifall inkluderer observerbare data banken har kjennskap til om følgende tapshendelser (ikke uttømmende):

- vesentlige finansielle problemer hos debitor som fører til kontraktsbrudd
- 90-dagers betalingsmislighold eller andre vesentlige kontraktsbrudd, skal medføre klassifisering til steg 3, men vil i mange tilfeller ikke medføre verdifall.
- innvilgelse av betalingslettelser som skyldes debtors finansielle problemer og som ellers ikke ville ha blitt gitt
- en situasjon der det anses som sannsynlig at debitor vil inngå gjeldsforhandling, annen finansiell restrukturering eller at debtors bo blir tatt under konkursbehandling.

Nedskrivninger i steg 3 beregnes i Loan Process, hvor tap på engasjementer skal beregnes som forskjellen mellom balanseført verdi og nåverdien av estimerte fremtidige kontantstrømmer, neddiskontert med effektiv rente. Det skal utarbeides tre scenarier (positivt, negativt og normalt), hvoretter scenariene skal sannsynlighetsvektes etter bankens skjønn for best å reflektere fremtidige kontantstrømmer fra engasjementet. Med estimerte fremtidige kontantstrømmer menes kontraktsfestede renter og avdrag redusert med kredittap som er forårsaket av inntrufne tapshendelser. Eventuell overtakelse og salg av tilhørende sikkerheter skal inkluderes, med fradrag for utgifter til overtakelse og salg av sikkerhetene.

4.3 Engasjementer fordelt på engasjementstyper, typer av motparter og geografiske områder

Matrisen viser samlet engasjementsbeløp etter steg 3 nedskrivninger fordelt på engasjementstyper, typer av motparter og geografiske områder.

Engasjementer ¹ fordelt på engasjementstyper, geografiske områder og typer av motparter (beløp i tusen kroner)				
Type motpart	Utlån og fordringer	Ubenyttede rammer	Garantier	Sum
Offentlig forvaltning	-	-	-	-
Lønnstakere o.l.	2.384.770	144.990	430	2.530.190
Utlandet	6.997	638	-	7.635
<i>Næringssektor fordelt:</i>				
Jordbruk, skogbruk, fiske	64.549	5.374	-	69.923
Industriproduksjon	50.372	768	1.111	52.251
Bygg og anlegg	45.370	9.168	5.634	60.172
Varehandel, hotell/restaurant	21.343	4.015	1.365	26.723
Transport, lagring	19.367	3.660	6.705	29.732
Finans, eiendom, forretningsmessige tjenester	287.228	-	-	287.228
Sosial og privat tjenesteyting	42.442	341	1.231	44.014
Sentralbank	-	-	-	-
Kredittinstitusjoner	-	-	-	-
Sum	2.922.438	168.954	16.476	3.107.868
Ørland kommune	1.307.208	123.829	11.946	1.442.983
Resten av Trøndelag	576.321	30.569	4.100	610.990
Resten av Norge	1.031.912	13.918	430	1.046.260
Utlandet	6.997	638	-	7.635
Gjennomsnitt²	2.863.538	185.808	16.682	3.066.027

¹ Fratrukket nedskrivninger i steg 3

² Gjennomsnitt av inngående og utgående balanse siste år

4.4 Engasjementer fordelt på engasjementstyper og gjenstående løpetid

Matrisen viser beløp for ulike engasjementstyper fordelt på løpetid.

Engasjementer ¹ fordelt på engasjementstyper og gjenstående løpetid (beløp i tusen kroner)							
Engasjementstyper	Inntil 1 måned	1–3 måneder	3–12 måneder	1–5 år	Over 5 år	Uten løpetid	Sum
Utlån og fordringer	78.732	60	41.687	51.609	2.743.104	7.246	2.922.438
Ubenyttede rammer			46.698		122.256		168.954
Garantier				13.446	3.030		16.476
Sum	78.732	60	88.385	65.055	2.868.390	7.246	3.107.868

¹ Fratrukket nedskrivninger i steg 3

Flexilån (boligkreditter) er tatt med under kolonnen «Over 5 år» både når det gjelder utlån og ubenyttede rammer. Løyvegarantier er også tatt med i kolonnen «Over 5 år».

4.5 Mislighold, nedskrivninger og avsetninger på garantier

Matrisen viser misligholdte utlån og steg 3 nedskrivninger på utlån samt avsetninger på garantier fordelt på typer av motparter og geografiske områder.

Mislighold, nedskrivninger og avsetninger på garantier (beløp i tusen kroner)						
Type motpart	Misligholdte eng. over 90 dager	Andre kredittforr. engasjement	Samlede nedskrivninger ¹	Resultatførte nedskrivninger ¹	Garantier med avsetning ²	Avsetninger på garantier
Offentlig forvaltning	-	-	-	-	-	-
Lønnstakere o.l.	13.990	6.694	3.468	431	-	-
Utlandet	-	-	-	-	-	-
<i>Næringssektor fordelt:</i>						
Jordbruk, skogbruk, fiske	-	-	-	-	-	-
Industriproduksjon	-	-	-	-	-	-
Bygg og anlegg	-	-	-	-	-	-
Varehandel, hotell/restaurant	13	-	1	1	-	-
Transport, lagring	1.227	-	97	97	-	-
Finans, eiendom, forretningsmessige tjenester	-	16.874	5.000	-	-	-
Sosial og privat tjenesteyting	-	-	-	-	-	-
Sum	15.230	23.568	8.566	529	-	-
Ørland kommune	6.851	3.377	2.625	296		
Resten av Trøndelag	3.265	16.874	5.160	188		
Resten av Norge	5.114	3.317	781	45		
Utlandet	-	-	-	-		
¹ Kun nedskrivninger i steg 3						
² Samlet garantibeløp der det er foretatt avsetning.						

4.6 Endringer i nedskrivninger og avsetninger på garantier

Note 11 i bankens årsregnskap for 2022, viser endringer i tapsavsetninger og bevegelser mellom de ulike stegene for tapsnedskrivning. Matrisen nedenfor viser hvordan bankens tapskostnad for 2022 fremkommer.

Årets nedskrivninger og gjenvinning på tidligere års nedskrivninger (beløp i tusen kroner)	Utlån	Garantier og ubenyttede kreditter
Periodens endring i individuelle nedskrivninger på utlån	91	-
Periodens endring i individuelle nedskrivninger på garantier	-	1
Periodens endring i gruppeavsetninger	-	-
Periodens endring i forventet tap (steg 1 og 2)	-704	58
Periodens konstaterte tap, hvor det tidligere er foretatt individuelle nedskrivninger	372	-
Periodens konstaterte tap, hvor det tidligere ikke er foretatt individuelle nedskrivninger	65	-
Periodens inngang på tidligere perioders konstaterte tap	-65	-
Periodens tapskostnader	-241	59

4.7 Bruk av offisiell rating for kapitaldekningsformål

Etter standardmetoden vil kapitalkravet kunne avhenge av motpartens offisielle rating. Offisiell rating vil i liten grad være aktuelt for bankens lånekunder, men kan være aktuelt for utstedere av verdipapirer banken plasserer i. I så fall er det rating fra Standard & Poor's, Moody's og/eller Fitch som er aktuelle. Banken har pr. rapporteringstidspunktet ingen engasjementer hvor ratingen påvirker kapitaldekningen.

4.8 Engasjementsbeløp og bruk av sikkerheter m.v. ved fastsettelse av kapitalkrav

Matrisen viser samlet engasjementsbeløp før og etter at det er tatt hensyn til sikkerheter samt engasjementsbeløp som er fratrukket den ansvarlige kapitalen.

Engasjementsbeløp og bruk av sikkerheter m.v ved fastsettelsen av kapitalkrav (beløp i tusen kroner)						
Engasjementskategorier	Engasjementsbeløp før sikkerheter	Engasjementsbeløp etter sikkerheter	Fratrukket den ansvarlige kapitalen	Benyttede ratingbyråer	Andel sikret med pant ¹	Andel sikret med garantier ¹
Stater og sentralbanker	48.438	48.438	-		0,0 %	0,0 %
Lokale og regionale myndigheter	86.195	86.195	-		0,0 %	0,0 %
Offentlige foretak	-	-	-		0,0 %	0,0 %
Multilaterale utviklingsbanker	5.189	5.189	-		0,0 %	0,0 %
Internasjonale organisasjoner	-	-	-		0,0 %	0,0 %
Institusjoner	14.516	14.010	-		0,0 %	0,0 %
Foretak	215.219	209.617	-		0,0 %	0,0 %
Massemarkedsengasjementer	-	-	-		0,0 %	0,0 %
Engasjementer med pantesikkerhet i eiendom	2.800.633	2.795.062	-		0,0 %	0,0 %
Forfalte engasjementer	22.085	18.518	-		0,0 %	0,0 %
Høyrisiko-engasjementer	25.921	25.679	-		0,0 %	0,0 %
Obligasjoner med fortrinnsrett	200.359	200.359	-		0,0 %	0,0 %
Fordring på inst. og foretak med korts. rating	5.982	5.982	-		0,0 %	0,0 %
Andeler i verdipapirfond	93.441	93.441	-		0,0 %	0,0 %
Egenkapitalposisjoner	57.786	57.786	36.787		0,0 %	0,0 %
Øvrige engasjementer	137.222	136.714	-		3,8 %	0,0 %
Sum	3.712.986	3.696.990	36.787	-		

¹ Her tas kun hensyn til garantier og pant som har betydning for beregning av kapitalkrav. Andel regnet av engasjementsbeløp før sikkerheter.

Hovedtyper av pant som benyttes for kapitaldekningsformål er pant i bolig og fritidseiendom. Garantier har i liten grad betydning for kapitaldekningen. I noen tilfeller benyttes garantier fra banker eller regionale myndigheter. Banken benytter ikke kredittderivater.

Det tas ikke hensyn til motregningsadgang ved beregning av kapitalkrav. Verdivurdering av sikkerheter tar utgangspunkt i sikkerhetens markedsverdi. Når det gjelder sikkerhetsobjekter, skal verdien dokumenteres.

Verdivurdering av boligeiendommer oppdateres ved vesentlige endringer i markedet, og minst hvert tredje år.

Det tas hensyn til konsentrasjonsrisiko i bankens ICAAP, likevel slik at konsentrasjonsrisiko som følge av konsentrasjon av typer av sikkerheter ikke eksplisitt tilordnes kapitalbehov.

4.9 Sikkerhetsstilte eiendeler

Tabellen viser bankens finansielle eiendeler som kan stilles som sikkerhet for lån i sentralbanken. Pr. 31.12.2022 er ingen eiendeler stillet som sikkerhet.

Eiendeler	Balanseført verdi av ikke-sikkerhetsstilte eiendeler			Virkelig verdi av ikke-sikkerhetsstilte eiendeler	
	herav: utstedt av andre i konsernet	godkjent som pant i sentralbanken	herav: godkjent som pant i sentralbanken	herav: godkjent som pant i sentralbanken	herav: godkjent som pant i sentralbanken
Pantsatte og ikke-pantsatte eiendeler					
Rentebærende verdipapirer	397.811	-	226.197	397.811	226.197
herav: Covered bonds (inkl. OMF)	200.359	-	180.357	200.359	180.357
herav: sikrede verdipapirer (ABS)	-	-	-	-	-
herav: utstedt av offentlig forvaltning	75.491	-	30.101	75.491	30.101
herav: utstedt av finansielle foretak	121.380	-	15.739	121.380	15.739
herav: utstedt av ikke-finansielle foretak	581	-	-	581	-
Sum	397.811	-	226.197	397.811	226.197

4.10 Motpartsrisiko knyttet til derivater

Bjugn Sparebank har ingen derivater pr. 31.12.2022.

5. EGENKAPITALPOSISJONER

Aksjer, andeler og egenkapitalbevis deles inn i 3 grupper, handelsportefølje, andre omløpsmidler og anleggsmidler. Bjugn Sparebank har ingen handelsportefølje. Omløpsporteføljen består utelukkende av rentefond. For rentefond vises til punkt 4.9. Anleggsporteføljen er delt i strategiske aksjer og andre anleggsmidler. For de strategiske aksjene føres endringer i markedsverdien over «utvidet resultat» og mot «fond for urealiserte gevinster under egenkapitalen i balansen.

Bankens styre har vedtatt policy for markedsrisiko som regulerer rammer for ulike verdipapirer. Policyen ble siste gang revidert 09.03.2023.

Matrisen under viser egenkapitalposisjoner fordelt etter om de holdes for gevinstformål eller strategisk formål. Matrisen viser også type verdipapir og bokført verdi, virkelig verdi, realisert gevinst/tap siste år og hvor mye av dette som er medregnet i hhv kjernekapital og tilleggskapital.

Egenkapitalposisjoner ekskl. rentefond (beløp i tusen kroner)						
Beløp i tusen kroner	Bokført verdi	Virkelig verdi	Realisert gevinst/-tap i perioden	Urealisert gevinst/-tap	Herav medregnet i kjernekapital ¹	Herav medregnet i tilleggskapital ¹
Aksjer og andeler – gevintsformål						
– børsnoterte aksjer	-	-	164	-	-	-
– andre aksjer og andeler	13.018	13.018	452	257	-	-
Aksjer og andeler – strategisk formål						
– børsnoterte aksjer	-	-	-	-	-	-
– andre aksjer og andeler	81.231	81.231	-	-	-	-

¹ "Herav" sikter til urealiserte gevinster/tap

6. RENTERISIKO

Renterisiko (rentefølsomhet) oppstår i forbindelse med bankens utlåns- og innlånsvirksomhet og i tilknytning til aktiviteter i norske og internasjonale penge- og kapitalmarkeder. Renterisiko er et resultat av at rentebindingstiden for bankens eiendels- og gjeldsside ikke er sammenfallende.

Banken måler renterisikoen ved at det beregnes en gjennomsnittlig durasjon (tid til neste renteendring) for de forskjellige rentebærende postene. Durasjonen benyttes så til å simulere betydningen av en økning eller reduksjon i rentenivået på 1 %-poeng. Durasjonen for fastrenteutlån og -innskudd beregnes særskilt, og kjennetegnes ved at den er høyere enn for flytende forrentede avtaler.

Bankens renterisiko er beregnet til 978 kroner (se matrisen nedenfor), mens rammen som er satt i bankens policy er 1.000. Bankens renterisiko vurderes som lav, og er innenfor den fastsatte rammen.

Renterisiko rapporteres av bankens risk manager i den kvartalsvise risikorapporten til styret.

Renterisiko	
Eiendeler	kroner ¹
Utlån til kunder med flytende rente	-4.484
Utlån til kunder med rentebinding	-633
Rentebærende verdipapirer	-457
Øvrige rentebærende eiendeler	-
Gjeld	
Innskudd med rentebinding	140
Andre innskudd	3.674
Verdipapirgjeld	782
Øvrig rentebærende gjeld	-
Utenom balansen	
Renterisiko i derivater	-
Sum renterisiko	-978

¹ Renterisiko er beregnet som et anslag på verdiendring ved ett prosentpoengs økning i renten.

7. STYRING OG KONTROLL AV RISIKO

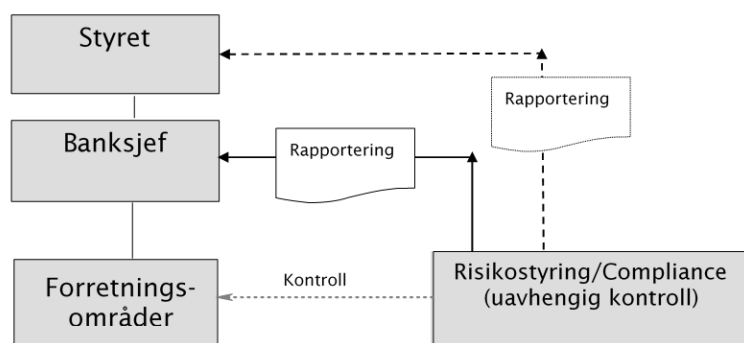
God risikostyring er en viktig forutsetning for at banken skal nå sine mål. Risikostyring er derfor sentralt i den daglige driften og i styrets arbeid.

Styret har det overordnede ansvaret for bankens risikostyring. Styret beslutter bankens risikoprofil og vedtar rammer og overordnede retningslinjer for risikostyringen. Styret overvåker administrasjonen og sikrer seg at retningslinjer blir fulgt og at eksponeringen holdes innenfor vedtatte rammer.

Banksjef og ledere med ansvar for risikotagning har en utøvende rolle, og sørger for etterlevelse av de beslutninger styret har fattet.

Risikostyringsfunksjonen (Risk Manager) kontrollerer etterlevelsen av styrets beslutninger og utarbeider rapporter til ledelsen og styret.

Rollefordelingen kan illustreres slik:

Policy for virksomhets- og risikostyring gir en overordnet beskrivelse av virksomhetsstyringen, herunder risikostyringen i banken. Dokumentet er forankret og vedtatt av bankens styre, og skal sees i sammenheng med bankens strategi og vedtekter.

I tillegg til policy for virksomhets- og risikostyring har banken egne policydokumenter for de viktigste risikoområder. Dette gjelder kreditt-, likviditets-, markeds- og operasjonell risiko. Banken har ikke etablert egne policydokumenter for risiko knyttet til strategiske beslutninger, forretningsmessige forhold og bankens omdømme. Disse risikoene er likevel hensyntatt ved vurdering av bankens kapitalbehov i ICAAP-prosessen.

7.1 Kredittrisiko

Kredittrisiko er risikoen for at banken påføres tap i forbindelse med kredittgivning på grunn av at kunde ikke klarer å oppfylle sine forpliktelser. Dette er den risikoen som kan ha størst konsekvens, og er dermed den risikoen banken har mest fokus på. Sentrale forutsetninger for å redusere denne type risiko er god kredittvurdering samt at alle ansatte etterlever gode rutiner. Banken skal til enhver tid ha kontroll på kredittrisikoen, gjennom gode systemer og rutiner for kredittgivingen og oppfølging av engasjement.

7.2 Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risikoen for at banken ikke skal kunne gjøre opp sine forpliktelser på forfall. Bankens innskuddskunder kan i praksis på kort varsel disponere sin innskuddskapital. Derimot vil bankens lånekunder ønske langsiktig finansiering og kredittrammer. På denne måten eksponeres banken for likviditetsrisiko.

Banken har interne måltall for likviditet, herunder likviditetsbuffer, trekkrettigheter, forfallsstruktur, innskuddsdekning, overføringsgrad til EBK, som løpende fremlegges for styret. Banken benytter Finanstilsynets modell for beregning av Liquidity Coverage Ratio (LCR), Net Stable Funding Ratio (NSFR). Det er satt en minimumsramme for LCR og NSFR som ligger 10 % over offentlig krav. Banken benytter også stresstester og likviditetsprognoser i sin daglige likviditetsstyring.

Likviditetssituasjonen vurderes fortsatt som god for banken.

7.3 Markedsrisiko

Med markedsrisiko mener vi risikoen for tap forårsaket av endringer i markedsparametere som rente, valutakurser, aksje eller obligasjonspriser. Bankens policy for markedsrisiko fastsetter flere typer rammer for tillatte instrumenter samt rammer for renterisiko og valutarisiko. Disse er basert på vedtatt risikotoleranse og overordnet strategi for markedsrisikoområdet. Risikoen styres i tillegg gjennom etablerte rutiner og retningslinjer.

Bankens markedsrisiko skal være moderat.

7.4 Operasjonell risiko

Med operasjonell risiko mener vi risikoen for tap som følge av utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser eller systemer, menneskelige feil eller eksterne hendelser. Dette omfatter juridisk risiko, compliance risiko, belønnings-/insentivrisiko og omdømmerisiko.

Handtering av operasjonell risiko skjer i stor grad gjennom bankens vedtatte policyer, rutiner og retningslinjer. Rapportering av risikonivå og eventuelle avvik skjer gjennom bankens etablerte internkontrollrutiner.

7.5 ICAAP og kapitalkrav

ICAAP er bankens egen, interne prosess for å vurdere bankens kapitalbehov. Kapitalbehovsvurderingen skal være framoverskuende. Det innebærer at kapitalbehovet skal vurderes i forhold til nåværende og framtidig risikoprofil. Et overordnet prinsipp for banken i denne prosessen er derfor at vi, i tillegg til å beregne kapitalbehovet ut fra gjeldende eksponering/rammer, også vurderer kapitalbehovet opp imot planlagt vekst og eventuelle besluttede strategiske endringer for banken.

Bankens metode for å beregne kapitalbehov tar utgangspunkt i minstekrav for kapitaldekning i henhold til kapitaldekningsregelverket for kredittrisiko, markedsrisiko og operasjonell risiko (pilar 1). I tillegg beregner banken internt kapitalbehov som går utover minstekravet basert på kvantitative og kvalitative risikoanalyser (pilar 2-tillegg).

Pilar III
Bjugn Sparebank

Banken baserer primært årets ICAAP på tall pr siste årsskifte. Bankens administrasjon forbereder dokumentet, og styret gjennomfører diskusjoner i flere styremøter for å fastsette bankens kapitalbehov.

Banken benytter maler utarbeidet av Eika Gruppen som utgangspunkt for bankens risikostyring, herunder utarbeidelse av både grunnlaget for kapitalbehovsvurderingen og selve ICAAP-rapporten.